

L'abandonament d'animals de companyia juntament amb la introducció involuntària o deliberada, per motius econòmics, d'algunes espècies crea desequilibris en molts ecosistemes catalans. El problema, ara com ara, comença a prendre caires preocupants.

L'abandonament d'animals de companyia és més general a l'estiu, quan hi ha persones que es desprenen de gats, gossos, tortugues, peixos i animals exòtics. Més enllà de la denúncia moral dels defensors dels animals i del trist espectacle de veure animals esclafats per les carreteres, l'abandonament es converteix en un greu problema ambiental. Hi ha espècies no autòctones que han anat poblant els espais naturals d'una manera fortuïta –o intencionada, en alguns casos, a conseqüència d'interessos econòmics–. És tracta d'animals introduïts a Catalunya per fer-ne una explotació comercial directa o indirecta. El visó és actualment força estès

en algunes comarques. La seva apreciada pell va fer que es criés en granges a la comarca d'Osona. A final dels anys 70 se'n van fugar uns exemplars, als quals es van afegir, uns anys després visons abandonats per fallides econòmiques. Del 1985 al 1992 va tripliar-se l'àrea d'ocupació d'aquest mustèlid. La manca de competidors ha fet que ja compti com un dels predadors de la geografia catalana.

Uns altres interessos econòmics varen impulsar la introducció deliberada del silur a l'Ebre i al Segre. La pesca d'aquest peix originari de l'Europa Central porta un turisme de pescadors que, en el cas de Catalunya, vénen especialment d'A-

lemanya i, fins i tot, d'Amèrica del Nord. Els pobles riberencs dels rius on es pesca el silur ja han establert una petita infraestructura turística al voltant d'aquest peix. L'interès que desperta el silur és comprensible, si tenim en compte que els exemplars més adults arriben a pesar més de cent quilos i a fer més de dos metres. Des de la introducció, al voltant del 1975, no ha parat d'augmentar en nombre i ha anat desplaçant els altres peixos que no poden competir-hi. A més, els pescadors només l'agafen per fer-se fotos amb el trofeu, però després el tornen viu al riu perquè continuï creixent i així garanteixi una presència de silurs cada cop més espectaculars.

El comerç d'animals és un negoci que també és responsable de l'abandonament d'animals exòtics. La venda d'algunes espècies, com tortugues, ocells o serps, desemboca sovint en l'abandonament.

El comerç d'animals és un gran negoci que també és responsable, en molts casos, de l'abandonament i la introducció en el nostre medi d'animals exòtics. La venda d'animals exòtics com la tortuga de Florida, ocells i serps, a propietaris que no poden fer-se càrrec de les necessitats de l'animal desemboca sovint en l'abandonament, o l'alliberament, d'aquest. Les tortugues de Florida, les que es troben a la majoria de peixeres i estanys domèstics, creixen fins a una talla de vint centímetres de longitud. L'alliberament, moltes vegades ben intencionada en estanys, rius i llacs origina greus problemes ecològics perquè aquesta espècie és molt agressiva i foragita les autòctones.

Al Parc Catalunya de Sabadell, l'Ajuntament de la ciutat n'ha trobades cinc dins l'estany. De moment, només poden fer mal als peixos perquè les tortugues de Florida són carnívores i poden menjar-se les cries. Per evitar situacions com aquesta, la Direcció General de Medi Natural i l'empresa de misatgeria Dit i Fet porten a terme una campanya de recollida de tortugues a domicili.

Administració i associacions protectores d'animals coincideixen en la necessitat d'educar i assessorar la gent sobre el fet de tenir animals de companyia i sobre el perill, per

al medi natural, d'abandonar-los, especialment quan es tracta d'espècies exòtiques. Per l'Associació per la Defensa dels Drets dels Animals (ADDA) no s'exigeixen prou garanties en el comerç d'animals; així no hi ha res establert sobre què s'ha de fer amb els animals importats en cas que el propietari se'n vulgui despendre. Tot i així, les protectores admeten que el principal responsable sempre és la persona que abandona l'animal.

En ciutats com Barcelona és possible de veure-hi voltar esbarts de cotorres per més d'un barri. Probablement perquè els propietaris les han alliberades, o perquè s'han escapat de la gàbia. En algunes ciutats d'Europa ja n'hi ha colònies estables.

Però el fet no afecta solament els animals, sinó també les espècies

El problema afecta també moltes espècies vegetals: l'eucaliptus ha substituït en molts indrets espècies autòctones.

vegetals, que sofreixen la introducció d'espècies foranes que han atemptat contra l'equilibri ecològic. Els eucaliptus, originaris d'Austràlia, en són un exemple. Aquest arbre, plantat per la indústria paperera pel seu ràpid creixement, gasta notablement el sòl, de manera que forma boscos sense sotabosc. El règim franquista, en va fer extenses plantacions a Astúries i Galícia.

Atacs incontrolats. Gats i gossos domèstics són, d'alguna manera, espècies foranes en ecosistemes naturals. Curiosament formen el grup d'animals no autòctons majoritari a la natura. Un estudi de la Direcció General del Medi Natural

del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca realitzat entre juny del 1996 i febrer del 1997 constata que la meitat dels carnívors salvatges que hi ha a Catalunya són gossos i gats abandonats. No fa gaire s'atribueixen a gossos assilvestrats atacs contra ramats d'ovelles en algunes poblacions del Pirineu.

Fins ara les guineus, els gats salvatges, els toixons, les mosteles... eren els culpables dels atacs. Medi Natural assegura que els gossos maten milers d'ovelles cada any, vedells o pollins i fins i tot cavalls adults.

La proliferació d'aquests animals domèstics en la natura ha estat espectacular. "L'estudi es va fer en tres parts, hivern (gener-febrer), primavera (juny-juliol) i tardor (setembre-octubre), seguint trenta-un itineraris -diu Ricard Casanova, tècnic de Medi Natural-, que abastaven algunes regions naturals de Catalunya, i van descobrir que la proporció era de tres gats per cada gos i d'un gat per cada guineu. Els itineraris estudiats foren recorreguts amb vehicle, de nit i a una velocitat de deu quilòmetres l'hora, al llarg de més de 5.500 quilòmetres". L'albirament d'animals va donar per resultat que la guineu és l'espècie més abundant, amb una població estimada de 40.000 exemplars, després de gats i gossos. La resta de carnívors salvatges representen només un 10%. Així, es troben quatre gats domèstics per cada fagina, 34 gats domèstics per un de salvatge, 20 gats domèstics per cada geneteta o gat mesquer, o 26 gats domèstics per cada marta o turó.

Una extrapolació de les dades permet a Medi Natural d'establir que hi ha entre 50.000 i 60.000 gats i gossos assilvestrats a Catalunya. La presència d'aquests animals desequilibra enormement l'ecosistema, ja força dèbil per l'actuació de l'ésser humà. Aquests últims anys han desaparegut predadors com el llop, l'ós, el linx, la llúdrria, sovint en mans de caçadors. Per aquest motiu, gats i gossos no tenen gairebé cap enemic. Igual passa amb la guineu que ha augmentat de nombre respecte al

segle anterior perquè ha desaparegut el seu predador. La regulació natural de les poblacions animals és molt difícil quan són interferides per la presència d'espècies no autòctones o per la presència humana, bé per l'agricultura, la urbanització, o els abocaments.

L'ADDA (Associació per la Defensa dels Drets dels Animals) no dóna gaire validesa a aquest estudi. "Els animals que es poden veure en una simple inspecció ocular són els més acostumats a la presència de l'home –diu Carme Méndez, membre de l'ADDA–, perquè les salvatgines de debò s'amaguen més. Per aquest motiu, és normal que la proporció sigui favorable en nombre a gossos i gats".

Els defensors dels animals tampoc no estan d'acord amb el nombre d'animals domèstics assilvestrats. "No hi ha dades reals d'abandonaments. Si ens basem en les dades de 18 refugis de societats protectores d'animals tenim que l'any 1995 van recollir 10.900 gossos i 3.500 gats. Amb aquests nombres –diu Carme Méndez– ens costa molt de creure que n'hi pugui haver tants d'abandonats".

ADDA acusa els caçadors com a principals responsables de l'abandonament o pèrdua de gossos. Els gossos caçadors són els que millors condicions tenen per a adaptar-se a la natura i caçar.

Per Medi Natural la presència d'animals assilvestrats i el perill que acabin desplaçant els depredadors carnívors s'ha d'abordar disminuint la quantitat d'aliment fàcil i col·lateral en la natura. Granges,

abocadors incontrolats o no tancats, escombraries i deixalles no han de ser a l'abast d'aquests animals. Simultàniament, caldria capturar els animals existents. És necessari, segons Medi Natural, mi-

Els gats i gossos assilvestrats formen, curiosament, el grup d'animals no autòctons majoritari a la natura.

llorar l'eficiència de la recollida d'animals, que és insuficient amb la feina de les societats protectores.

Els Ajuntaments són els responsables finals de recollir, i coordinar i promoure la recollida d'animals abandonats, segons l'article 10 de la Llei 3/1988, de 4 de març, de protecció dels animals. "El que es fa és donar permís per a eliminar els animals. Es prenen mesures –diu Carme Méndez– sense analitzar les causes afavorides o consentides per l'administració o els altres sectors". Com a exemple, la voluntaria d'ADDA recorda que fa un parell d'anys es parlava del perill que per als agricultors representava la saturació de porcs sen-

glars. Poc després es va descobrir que s'havien creuat en granges porcs domèstics amb senglars, de manera que es reproduïen més ràpidament. Segons Carme Méndez, els caçadors van impulsar aquests creuaments i després l'única solució que van trobar per contenir el nombre de senglar va ser donar més llicències de caça.

Establir un càstig. "Eliminar gossos i gats assilvestrats és l'última conseqüència. Algú té la culpa inicial –diu Ricard Casanova, de Medi Natural– de l'abandonament. Cal treballar preventivament i establir un cens d'animals de companyia, controls sanitaris i la possibilitat de castigar els abandonaments".

Actualment els períodes hàbils de caça i les vedes especials a Ca-

L'Associació per la Defensa dels Drets dels Animals acusa els caçadors com a principals responsables de l'abandonament o pèrdua de gossos. Els gossos caçadors són els que millors condicions tenen per a adaptar-se a la natura i caçar.

talunya fixen com a espècies cinegètiques la guineu i el visó americà (espècie no autòctona). En el cas de gats i gossos la caça, tal com es coneix, no s'ha previst, però en situacions concretes es podria actuar contra aquestes bèsties.

El delicat equilibri d'alguns ecosistemes sofreix intensament l'ús consumista dels animals de companyia, siguin gossos, gats o animals exòtics. La pràctica "d'usar i llençar", i els interessos econòmics que hi ha darrere el món dels animals fa que el problema vagi creixent. És només un reflex d'unes altres actituds egoistes que ataquen el medi ambient.

Les tortugues han estat alliberades intencionadament moltes vegades. Això ha originat greus problemes ecològics perquè algunes espècies són agressives i foragiten les autòctones.

Ignasi Gallart